

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«БРОВАРСЬКЕ ВИЩЕ УЧИЛИЩЕ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ»

ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки молодшого спеціаліста

напряму 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»

спеціальності 5.01020101 «Фізичне виховання»

(Шифр за ОПІ ПП.03.03.02)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Комунальним вищим навчальним закладом Київської обласної ради «Броварське вище училище фізичної культури»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Чигирин Олександр Григорович – Кандидат педагогічних наук, викладач вищої категорії.

Схвалено методичною радою КВНЗ Київської обласної ради «БВУФК»

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол № _____

Голова методичної ради _____ (Шита Т.А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Олімпійський спорт**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста напряму 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» спеціальності 5.01020101 «Фізичне виховання».

На сучасному етапі розвитку державності України, входження її в міжнародне спортивне співтовариство інтенсивно розгортається діяльність Національного Олімпійського комітету України, федерацій з олімпійських видів спорту, створюється та вдосконалюється мережа спортивних шкіл різного типу і центрів олімпійської підготовки. Тому наявність в системі освіти самостійного напрямлення «Олімпійський спорт» створює необхідні передумови для якісної підготовки спеціалістів в галузі фізичного виховання та спорту, дозволяє їм зорієнтуватися в структурі сучасного спортивного руху, а фундаментальні знання та навички, здобуті студентами завдяки даному курсу, можна розглядати як основу глибокої професійної компетентності.

Предметом курсу є процес оволодіння знаннями в його різних складових як багатофункціонального суспільного явища, розвитку та вдосконалення олімпійської системи і пов'язаною з нею системи підготовки та проведення Олімпійських ігор.

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна програма побудована з урахуванням вивчення суміжних дисциплін: основи філософських знань, педагогіка, психологія, історія України, теорія і методика фізичного виховання, спортивно-педагогічні дисципліни з олімпійських і не олімпійських видів спорту.

При підготовці навчальної програми враховано як історичні, так і сучасні дослідження олімпійського руху, науковий та навчально-методичний досвід викладання курсу «Олімпійський спорт» в провідних вищих навчальних закладах України.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Олімпійські ігри Стародавньої Греції.
2. Олімпійські ігри сучасності.
3. Загальна характеристика міжнародної олімпійської системи.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

- 1.1. *Метою викладання навчальної дисципліни «Олімпійський спорт» є формування у студентів цілісної системи поглядів, яка дає можливість пізнати про витоки олімпійського спорту, його суті, понять, принципів і закономірностей,*

місця і функціонування у суспільстві, змісту і форм змагальної діяльності і спортивної підготовки.

1.2. *Основними завданнями вивчення дисципліни «Олімпійський спорт» є формування у студентів фундаментальних знань та навичок, як основи глибокої професійної компетентності в галузі фізичної культури і спорту.*

1.3. *Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:*

знати:

- джерела зародження Олімпійських ігор Стародавньої Греції;
- процес відродження Олімпійських ігор сучасності;
- історію сучасного олімпійського руху;
- міжнародну олімпійську систему і її структуру.
- місце, соціальну роль і значення олімпійського спорту як багатофункціональних явищ у сучасному суспільстві;
- теоретичні основи олімпійського спорту, основні поняття, термінологію, класифікацію;
- історію античних Олімпійських ігор, причини їх занепаду, відродження, розвиток в новітній час та новітню добу;
- періодизацію, характеристику, особливості етапів розвитку Олімпійських ігор і олімпійського руху сучасності;
- етапи розвитку, основні досягнення олімпійського спорту в Україні;
- основоположні принципи, направлення діяльності міжнародної олімпійської системи, Міжнародного олімпійського комітету і його резидентів;
- актуальні проблеми сучасного міжнародного і олімпійського руху та перспективи їх вирішення.

вміти:

- логічно, аргументовано, переконливо висловлювати свої думки;
- робити змістовні висновки;
- пов'язувати історичний та теоретичний матеріал навчального курсу з сучасним розвитком олімпійського руху та власною діяльністю в спортивній сфері (обраному виді спорту).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин/ 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ I. Олімпійські ігри Стародавньої Греції

Тема 1. Вступ в дисципліну «Олімпійський спорт».

Поняття «Олімпійський спорт», роль і місце олімпійського спорту в спортивному русі. Характеристика аматорського, олімпійського та професійного спорту. Олімпійська термінологія.

Спорт і олімпійські ігри Стародавньої Греції. Витоки спорту Стародавньої Греції. Археологічні знахідки на території Греції. Створення «міст-держав» в XIII в до н. е. - Афіни, Спарта, Дельфи, Беотія, Фокида, Коринф, Самос. Відображення ролі спорту в «Іліаді» та «Одисеї». Значення агоністики в побуті та культурі греків. Міфи та легенди про спорт Стародавньої Греції.

Тема 2. Фізичне виховання в системі освіти і виховання Стародавньої Греції.

Інтелектуальне, музичне і фізичне виховання. Софісти: граматисти, каферисти, педотриби. Особливості системи античної гімнастики (ігри, палестра, орхестрика). Вікова особливість фізичного виховання. Особливість фізичного виховання у Спарті. Вплив Олімпійських ігор на систему фізичного виховання.

Спортивні споруди в Стародавній Греції (гімнасії, палестри, стадіони, гіподроми тощо). Найбільші гімнасії в Афінах (Ліцей, Синосарг, Академія). Гімнасій в Дельфах (парадром, аподитерій). Гімнасії в Палермо, Олімпії. Характеристика стадіонів в Олімпії, Коринфі, Дельфах Афінах, Немеї.

Тема 3. Зародження стародавніх грецьких Олімпійських ігор.

Міфи та легенди – Геракл, Цар Еллади Ефіт, свято врожаю тощо. Олімпія – місце проведення Олімпійських ігор Стародавньої Греції. Характеристика спортивних, громадських та культових споруд.

Олімпійські ігри та інші всегрецькі змагання. Початок Олімпійських ігор (776 рік до н. е.). Заборона ведення військових дій під час ігор (акехирія). Культова направленість ігор. Немеїські, Піфійські, Істмійські ігри.

Організація і програма Олімпійських ігор. Характеристика правил змагань.

Тема 4. Підготовка та участь спортсменів в змаганнях.

Кризові явища в спорті, які привели до занепаду Олімпійських ігор.

Система підготовки атлетів до змагань. Запровадження періодичності в підготовці спортсменів (тетради). Початок підготовки до олімпійських ігор. Поступовий перехід до вузької спеціалізації. Поступове вдосконалення техніко-тактичної, спеціально-фізичної та психологічної підготовки. Становлення педагогічних шкіл. Участь в змаганнях, визначення та шанування переможців. Особливості одягу атлетів і суддів. Кількість суддів. Особливості шанування атлетів в різних полісах.

Основні причини, які привели до завершення проведення Олімпійських ігор Стародавньої Греції – культова, суспільно-політична, економічна, військова. Едикт імператора Феодосія I (392 р.)

Розділ II. Олімпійські ігри сучасності

Тема 5. Відродження Олімпійських ігор. Конгрес відродження Олімпійських ігор і його роль в олімпійському русі.

Спроби відродження Олімпійських ігор (Роберт Довер - Англія, Е. Цаппас – Греція, А. Купер – Англія). Археологічні дослідження в місцях проведення змагань Стародавньої Греції (Ернст Курціус – 1885-1881).

Становлення національних систем фізичного виховання і спортивного руху. Проведення перших міжнародних змагань. Створення національних та міжнародних спортивних об'єднань.

П'єр де Кубертен і відродження Олімпійських ігор. I конгрес 16 червня 1894 р. Створення міжнародного олімпійського комітету. Роль О. Д. Бутовського в відродженні Олімпійських ігор сучасності та становленні системи фізичного виховання на теренах Російської імперії.

Тема 6. Періодизація Олімпійських ігор. Загальна характеристика 1-го періоду ігор Олімпіад (1896-1912 рр.).

Недостатня популярність олімпійського руху. Проведення ігор під час проведення Всесвітніх виставок. Націоналістичні настрої в окремих країнах. Необхідність прийняття кодексу честі спортсмена. Вплив Олімпійських ігор на розвиток національних систем фізичного виховання і створення міжнародних федерацій з видів спорту.

Хронологія ігор I-V Олімпіад. Характеристика часу проведення, кількості учасників, програми, індивідуальних та командних результатів. Найвидатніші атлети Олімпіад. Загальна оцінка проведення кожної Олімпіади.

Тема 7. Загальна характеристика 2-го періоду ігор Олімпіад (1920 – 1948 рр.).

Період політичних, економічних і моральних потрясінь. Політизація МОКу. Відставка Кубертена (1925р.). Обрання президентом МОКу Анрі де Байє Латура (Бельгія, 1925-1942рр.). Впорядкування проведення ігор. Запровадження олімпійської клятви. Перерва в проведенні олімпіад через другу світову війну. Обрання президентом МОКу шведа Ю.Зигфрида Едстрема (1942-1952рр.).

Хронологія ігор VII – XIV Олімпіад. Характеристика політичної ситуації навколо ігор, кількість учасників, програма змагань, індивідуальні та командні результати. Найвидатніші результати, показані на олімпіадах. Загальна оцінка проведення кожної Олімпіади.

Тема 8. Загальна характеристика 3-го періоду ігор Олімпіад (1952 – 1992 рр.).

Вихід на олімпійську арену Радянського Союзу і інших держав соціалістичного табору - КНР, КНДР, НДР. Боротьба МОК з апартеїдом в ПАР. Бойкот Олімпійських ігор окремими державами, незгідними з політикою інших держав. Терористична акція під час проведення Олімпіади в Мюнхені. Популяризація Олімпійського спорту в державах Африки, Азії, Латинської Америки. Створення за пропозицією СРСР спеціального фонду МОК для підтримки олімпійського руху в державах, що розвиваються. Початок комерційної діяльності МОКу. Президенти МОКу: Ейлер Брендедж (1952-1972рр.), Майкл Моріс Кілланен (1972-1980рр.), Хуан Антоніо Самаранч (1980 – 2002рр.) . Інтенсивний розвиток спортивної науки.

Хронологія ігор XV – XXV Олімпіад. Характеристика кількості учасників, програм змагань, індивідуальних і командних результатів. Загальна оцінка проведення кожної Олімпіади.

Тема 9. Загальна характеристика 4-го періоду ігор Олімпіад (з 1996 р. по т.ч.).

Вихід на Олімпійську арену колишніх республік Радянського Союзу, в т.ч. і перший виступ олімпійської збірної команди України. Святкування 100-річчя Олімпійського руху. Принципова боротьба з допінгом. Обрання президентом МОКУ представника Франції Жака Рогге.

Хронологія ігор XXVI – XXVIII Олімпіад. Характеристика кількості учасників, програм змагань, індивідуальних і командних результатів. Аналіз виступу команди України. Загальна характеристика проведення кожної Олімпіади. Підготовка та проведення XXIX Олімпійських ігор в м. Пекін. Результати участі спортсменів України

Тема 10. Зимові Олімпійські ігри.

Зимові ігри в системі олімпійського спорту. Перші міжнародні змагання з зимових видів спорту. Створення міжнародних федерацій. Проведення «Міжнародного олімпійського тижня з приводу VIII Олімпіади» в м. Шамоні (Франція) в лютому 1924 р. Олімпійський конгрес 1925 р. Розведення Олімпійських ігор по рокам (сесія МОК 1991 р.). Проблеми, пов'язані з проведенням зимових Олімпійських ігор (політичні, комерційні, допінгові тощо). Вплив розвитку науково-технічного прогресу на результати змагань. Хронологія зимових Олімпійських ігор. Характеристика кількості учасників, зміни програм змагань, індивідуальних і командних результатів. Аналіз участі представників колишнього Радянського Союзу та України. Загальна характеристика проведення кожної Олімпіади.

Розділ III. Загальна характеристика міжнародної олімпійської системи

Тема 11. Олімпійська хартія – основний документ, який регламентує діяльність міжнародного олімпійського руху. Основні принципи олімпійської системи.

Олімпійська хартія-основний правовий документ олімпійського спорту. Основні принципи олімпійського спорту. Основні ідеї сучасної концепції олімпізму. Характеристика розділів Олімпійської хартії. Загальна характеристика (структура) олімпійської системи.

Тема 12. Міжнародний олімпійський комітет (МОК) і основи його діяльності.

Основні принципи олімпійського спорту. Олімпійська хартія - основний правовий документ олімпійського спорту. Загальна характеристика (структура) олімпійської системи. Міжнародний олімпійський комітет (МОК) і основи його діяльності. Цілі і завдання МОК, членства і комплектування МОК. Обов'язки членів МОК. Основні робочі органи МОК, олімпійські конгреси. Президенти МОК і їх роль в розвитку олімпійського спорту.

Тема 13. Міжнародні спортивні федерації (МСФ) і основи їх діяльності.

Літні МСФ. Зимові МСФ. Історія створення та становлення МСФ. Олімпійські та не олімпійські види спорту. Порядок включення виду спорту до програми Олімпіад. Роль МСФ в олімпійському русі. Створення генеральної асамблеї міжнародних спортивних федерацій.

Тема 14. Національні олімпійські комітети (НОК) і основи їх діяльності.

Національні олімпійські комітети та основи їх діяльності. Особливості співробітництва МОК та НОК. Регіональні олімпійські асоціації. Проведення регіональних, континентальних та інших ігор. Характеристика Панамериканських, Африканських, Азіатських, Середземноморських і інших ігор.

НОК в системі управління олімпійським спортом в різних країнах: Великобританії, Німеччині, Канаді, Франції, Японії, США, Італії.

Тема 15. Організація, проведення і програма Олімпійських ігор.

Вибір міста-організатора проведення Олімпійських ігор. Створення організаційного комітету (ОКОІ). Підготовка до проведення Ігор (місця змагань, тренувань, проживання, транспортне сполучення тощо). Допуск атлетів до участі у змаганнях. Програма проведення змагань за програмою олімпіади. Проведення відбіркових змагань. Висвітлення Олімпійських ігор в засобах масової інформації. Комерційно-рекламна діяльність ОКОІ до і під час Олімпійських ігор.

Тема 16. Змагання, які проводяться під егідою МОК і регіональних олімпійських асоціацій.

Характеристика Всесвітніх, континентальних та регіональних змагань. Європейські молодіжні олімпійські фестивалі та юнацькі олімпійські ігри. Результати участі українських спортсменів в даних змаганнях.

Тема 17. Соціально-політичні, правові та економічні основи сучасного олімпійського спорту.

Питання, які хвилюють МОК і весь олімпійський рух. Характеристика економічної діяльності МОК (рекламно-спонсорська програма, продаж телевізійних прав, співробітництво з постачальниками тощо). Економічні програми організації і проведення Олімпійських ігор. Ефективне проведення Олімпійських ігор 1948, 1984, 1988 та послідуючих Олімпійських ігор. Складові їх економічного успіху (продаж телевізійних прав – 47%, спонсори – 34%, продаж білетів – 12%, ліцензійна діяльність – 4%, продаж товарів з олімпійською символікою – 3-4%).

3. Рекомендована література

Основна:

1. Алеекеев Р.О. Международное олимпийское движение.- М. ; Знание, 1966г.
2. Волошин А.П. На олімпійській хвилі. - К.; «МП Леся», 2008 .- 448 с.
3. Кудрявцев В., Кудрявцева Ж. Спорт мира и мир спорта. М.; « Молодая гвардія», 1987 г.
4. О.Д. Бутовський. Вибрані твори. Автори-упорядники В.В.Драга, М.Д. Зубалій/ За редакцією А.В. Домашенка.- К.: « Нічлава», 2006 р.
5. Олимпийская энциклопедия.-М.Советская энциклопедия,1980 г.
6. Олімпійська арена. – К. « Бліц-інформ», №№ 1- 84.
7. Пангелова Н.Є. Історія фізичної культури: Навч. посібник. - Київ: «Освіта України», 2007. - 379 с.
8. Платонов В.Н., Петровський В.В. Олимпийский спорт. Олимпийский спорт, как система знаний и сфера деятельности. Современный олимпийский спорт.- К., 1993 г.
9. Платонов В.Н., Гуськов В.И. Олимпийский спорт: учебник. К, Олимпийская литература, 1994 г.
10. Приступа Є.Н., Пилат В.С. Традиції української національної фізичної культури. -Львів: Троян, 1991. - 104 с.
11. Про розвиток олімпійського руху в Україні.- Спорт. газета. Від 11.09.1992 р.

Додаткова:

1. Агеевец В.У. ...И генерал Бутовский для России. -Москва: Советский спорт, 1994.-30с.
2. Бака М.М. Спортивні вершини дев'ятої п'ятирічки.- К., 1976.- 112с.
3. Вацеба О.М. Нариси з історії західно - українського спортивного руху. –Івано - Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.
4. Волошин А.П., Ксендзенко Ф.М. У Олимпийской черты. - К.: Молодь,1988.- 400с.
5. Воробйов П.Г., Фірсель М.И. На славу спорту і в ім'я честі: Нариси про олімпійські види спорту.- К., 1976.- 264 с.
6. Заседа І. Олімпійці.- К., 1975.- 224 с.
7. Заседа І. Олімпійські нариси.- К., 1957.- 140 с.
8. Колосникова Л.Г. Спорт в античном Херсонесе. - Ленинград-Москва, 1964.- 28с.
9. Колосова К.М.. Озерецкая Е.Л. Олимпийские игры: Пособие для учащихся. - Москва, 1958. - 64 с.
10. Кулик В.В. Від Всевобучу до світових рекордів: історія розвитку фізкультурного і спортивного руху на Україні. Нарис. - К.: Здоров'я, 1971.-183с.
11. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. - Вінниця: Логос, 1997. - 133 с.
12. Лабскир В.М., Любиев А.И. Наследие греческого олимпизма: Учебное пособие для студентов вузов. - Харьков, 1994.- 114с.
13. Лукашин Ю.С., Хавин Б.Н. Белые Олимпиады. - Москва: Физкультура и спорт, 1960.-397с.
14. Мезе Ф. 60 лет Олимпийских игр,- М., 1959.- 389 с.
15. Мезе Ф. Современные Олимпийские игры,- М.. 1959.- 479 с.
16. На олімпійських хвилях: Довідник УСЦАК (1981-1996) / Упорядник О.Твардовський. - Ньюарк (США), 1997. - 142 с.
17. Новосьолов М., Суник О. Олімпійські ігри: Короткий історичний огляд.- К.,1961.-168с. Олизова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: Пер. с чешского. - Москва: Физкультура и спорт. 1985. - 249 с.
18. П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. - К.: Олимпийская литература, 1997.-178с.
19. Пилат В.С. Бойовий гопак. - Львів: Галицька Січ, 1994 - 281 с.
20. Пономарев Н.И. Возникновение и первоначальное развитие физической культуры. - Москва, 1970. - 248 с.
21. Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. - Львів: Світ,1991.-184с.
22. Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. - Львів,1995.-254с.
23. Савчук Б. Український пласт (1911-1939). - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1996.-272с.
24. Семенко Ю. Шахи в Україні. - Львів: Каменяр, 1993.
25. Семенов-Зусер С.А. Физическая культура и зрелище в древнегреческих колониях северного причерноморья. - Харьков, 1940. - 42 с.
26. Суник О.Б. Від Олімпії до Москви. - К.: Здоров'я, 1980. -200 с.
27. Твардовський О., Попович О. Січовими шляхами: Історія українського

- спортивно-виховного товариства "Чорноморська Січ" в Ньюарку (1924-1999).- Ньюарк. 1999.-416с.
28. Трофим'як Б.Е. Фізична культура і спорт в Українській РСР. - Львів:Вища школа, 1987. - 159 с.
 29. Трофим'як Б.Е. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років XIX ст. до 1939 р.): Навчальний посібник /Інститут змісту і методів навчання. - К., 1997. -419с.
 30. Хавин Б.Н. Все об олимпийских играх.- Москва: Физкультура и спорт, 1985.-464с.
 31. Чернова С.М. Розвиток фізичної культури і спорту в Українській РСР.-К.,-1959.-45с.
 32. Шанин Ю.В. Герой античних стадионів. - Москва: Физкультура и спорт, 1971.-72с.
 33. Шанин Ю.В. Олимпийские игры и поэзия эллинов.- К.: Вища школа 1980.-183 с.
 34. Шанин Ю.В. От эллинов до наших дней. - Москва: Физкультура и спорт, 1975.-143с.
 35. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3-х т./Ред.кол.:П.С.Сохань та ін.-К.: Наукова думка, 1990-1993.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: семінарські заняття, тестові завдання, реферати, контрольні роботи.